

Aan: Michiel Schoo
Udo Groen

NORA Beheer

www.noraonline.nl

Contactpersonen

Joris Dirks

joris.dirks@ictu.nl

06-34463296

Eric Brouwer

eric.brouwer@ictu.nl

06-25081006

memo

Wat zijn de plannen met NORA in 2014 ?

Het beheer van de NORA is door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties belegd bij de ICTU. Hiertoe is een team van deskundigen bijeengebracht dat opereert onder de naam NORA Beheer.

In dit memo wordt aangegeven welke werkzaamheden NORA Beheer zal uitvoeren om het beheer van de NORA adequaat invulling te geven. Het gaat daarbij om het borgen van de bestaande inhoud, het ondersteunen bij het toevoegen van nieuwe inhoud en wijzigingen, het stimuleren van het gebruik van de NORA en het beschikbaar houden van de daarbij te gebruiken (wiki-)techniek.

Het Jaarplan 2014 begint met een samenvattend overzicht van de werkzaamheden, met indicaties van de periode waarin de werkzaamheden plaatsvinden, de benodigde capaciteit en eventuele investeringen.

Daarop volgend wordt ingegaan op de focus die in 2014 wordt aangebracht: toepassing van de NORA in het publieke domein.

Als derde deel worden de werkzaamheden en de op te leveren resultaten in meer detail toegelicht. Daarbij wordt tevens ingegaan op werkzaamheden die in 2013 waren gestart en nog niet afdoende tot resultaat hebben geleid.

Status

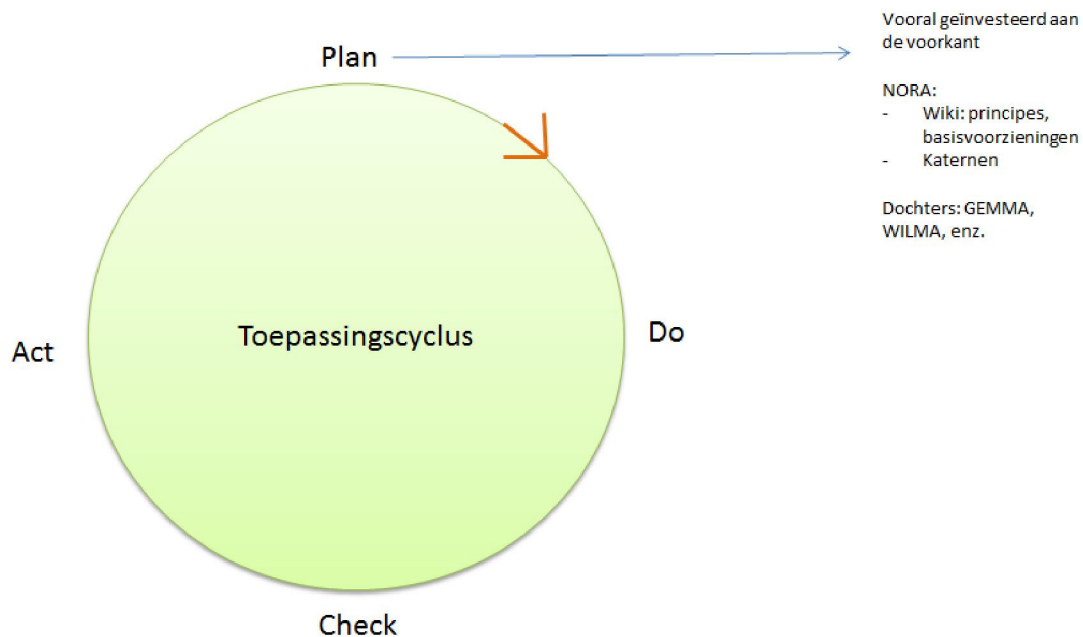
Dit plan is opgesteld door NORA Beheer en afgestemd met de projectleider doorontwikkeling NORA en de beleidsverantwoordelijken voor NORA.

Het plan wordt ter bespreking ingebracht in de bijeenkomst van de Gebruikersraad NORA op 12 februari 2014 en zal worden voorgelegd aan de Architectuur Board voor besluitvorming.

De uitvoering is evenwel al vanaf de start van 2014 opgepakt, zodat -in nauwe samenwerking met de werkgroepen die zich bezig houden met de doorontwikkeling van de NORA- de beoogde resultaten conform de planning worden gerealiseerd.

Typering van het jaar 2014: focus op toepassing

We willen in 2014 de focus verschuiven naar de toepassing van NORA, waarbij tegelijkertijd wordt geborgd dat de NORA één duidelijke en samenhangende bron van actuele inzichten is. Er wordt veel en goed denkwerk aan de voorkant verricht, maar dat vindt nog onvoldoende zijn weg naar een brede toepassing in het publieke domein. Dit kunnen we als volgt grafisch weergeven:

Voor 2014 is deze focus uitgewerkt in de volgende rode draden:

1. Afronden van de doorontwikkeling die in 2013 reeds is gestart
2. NORA structureel verbinden met de buitenwereld
3. Het gebruik van de NORA verbeteren
4. Actieve communicatie over succes en meerwaarde van NORA (en haar dochters)
5. Basis beheer: borgen van de NORA-wiki als éénduidige bron

In 2014 moet ook antwoord worden gegeven op de vraag: Hoe verder met NORA na 2014? In de huidige situatie is de financiering van NORA tot en met 2014 geregeld. Gegeven het blijvende belang van NORA zullen in 2014 voorstellen worden opgesteld voor de wijze van continuering van de inhoud van NORA.

Toelichting op de werkzaamheden in 2014

Deze werkzaamheden zijn ingedeeld naar de eerder genoemde 5 rode draden.

Draad I - Doorontwikkeling vanuit 2013

1. Katern Verbinden als RFC toepassen

Het begeleiden van, ondersteunen bij en doorvoeren van Requests For Change (RFCs) vanuit het katern Verbinden (delen Front-Office, Basisregistraties en e-Dossiers) op de centrale NORA-wiki, zodat deze één duidelijke en samenhangende bron blijft voor de gebruikers.

Hier is nog geen berekende indicatie bekend van de benodigde ondersteuning, maar mogelijk is meer nodig dan 20 dagen voor elk van de 3 onderdelen, aangezien er nog geen RFC's zijn opgesteld. Gesprekken daartoe zullen in het 1e kwartaal 2014 plaatsvinden met het schrijfteam van het katern.

Zie ook http://noraonline.nl/wiki/Katern_Verbinden

2. Katern Beveiliging

Afronding van het katern en het opnemen van het katern Beveiliging in de NORA-wiki (in principe via RFC's). Dit is voortzetting van de huidige ondersteuning vanuit het beheerteam. Na overleg met de trekker van dit katern is naar verwachting nog 3 maanden werk nodig qua doorlooptijd. Hiervoor is budget nodig van EUR 20.000 (voor ca. 30 dagen externe inhuur) en inzet van ca. 10 dagen vanuit NORA Beheer.

Zie ook <http://noraonline.nl/wiki/Beveiliging>

3. Kennismodel NORA

Afstemming van het NORA-kennismodel op de Kennismodellen van de NORA-dochters, inclusief eenduidige beschrijving van de daarbij gebruikte begrippen en modelleringswijze. Belangrijk voor het begrijpen van de NORA en elkaars architectuurbeschrijvingen is een begrippenkader dat wordt gedeeld door architecten. Het begrippenkader omvat op dit moment de begrippen uit het NORA katern "afgeleide principes". Het is de bedoeling dat aan te vullen met begrippen uit de andere katernen, uit NORA 2.0 en uit NORA-dochters. De eerste NORA-dochters die worden afgestemd zijn EAR / MARIJ, GEMMA, PETRA en WILMA. Het nieuwe begrippenkader wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Gebruikersraad. De communicatie van nieuwe / aangepaste begrippen naar de architecten-gemeenschap zal worden aangepakt in nauw overleg met de beheerders van de betreffende NORA-dochters, waar nodig ondersteund door een expert.

Hiertoe is budget nodig van ca. EUR 10.000 (inhuur expert en trekker) en inzet van ca. 15 dagen vanuit NORA Beheer.

Zie ook http://noraonline.nl/wiki/Categorie:Kennismodel_NORA

4. NORA AP17

In overleg met beheerders van diverse gegevenscatalogi is in het najaar 2013 een nadere uitwerking opgesteld van het zogeheten Afgeleide Principe 17, dat concrete en breed gedragen handvatten geeft voor toepassing. Via enkele werkgroepen wordt dit voorstel momenteel aangevuld en dat wordt als voorstel ingebracht in de Gebruikersraad NORA van februari 2014 met het doel tot vaststelling te komen in de bijeenkomst van mei 2014. De communicatie hierover verloopt via de Gebruikersraad en de NORA community, door de procedure van openbare review (in de periode maart / april) en publicatie (in mei).

Hiertoe is budget nodig van ca. EUR 6.000 (inhuur expert en trekker) en inzet van ca. 5 dagen vanuit NORA Beheer.

Zie ook <http://noraonline.nl/wiki/Gegevensbeschrijvingen>

5. Basis ICT-infrastructuur van de Nederlandse Overheid

Dit is een recent gestarte activiteit. In het kader van de governance en financiering van de ICT-Basis-infrastructuur, is in november 2013 een overleg gestart vanuit het programma iNUP (DGBK / Burgerschap en Informatiebeleid), Bedrijfsvoering Rijk (DGOBR / CIO Rijk), ICTU, MFG en NORA om aan te geven wat zou moeten worden verstaan onder de Basis ICT-infrastructuur van de overheid en hoe die -opgebouwd uit diverse bouwstenen- in samenhang te presenteren. Gezamenlijk streven is aan te sluiten op de visualisaties van de iAtlas, aangezien dat bestuurlijk succes oogst. Publicatie is voorzien via www.e-overheid.nl en www.noraonline.nl door een "doorklikbare praatplaat" te maken en die te verbinden met de inhoud (bouwstenen, standaarden e.d) die reeds in NORA is opgenomen. Via het programma iNUP en SGO3 wordt hier bestuurlijk ruchtbaarheid aan gegeven, daarnaast ook via NORA communicatie.

Hiertoe is budget nodig van ca. EUR 2.000 en inzet van ca. 5 dagen.

Dit is tevens verdere invulling / detaillering van het onderdeel Bouwstenen in de NORA: <http://noraonline.nl/wiki/Categorie:Bouwstenen>

6. Zaakgericht werken

Dit onderwerp is voortgekomen uit afstemming met de Gebruikersraad. In vervolg op de prioritering van dit onderwerp, is in het najaar 2013 een Startnotitie voor de aanpak hiervan opgesteld. Vanaf begin 2014 wordt de uitwerking ter hand genomen. Hiertoe is een ervaren deskundige als trekker aangetrokken.

Benodigd budget is ca. EUR 10.000 (bijeenkomsten en publicatie) en inzet van NORA Beheer van ca. 50 dagen.

Zie ook http://noraonline.nl/wiki/Zaakgericht_werken

7. Knooppunten

Dit onderwerp is voortgekomen uit zowel de ontwikkelingen rond het Stelsel van Basisregistraties (Architectuurschets gegevensuitwisseling dd. juli 2013) als uit afstemming met de Gebruikersraad, alsmede op verzoek van BZK vanuit de coördinerende rol op informatievoorzieningen binnen de decentralisaties. Het plan van aanpak zal worden opgesteld in nauw overleg met diverse betrokkenen.

Benodigde inzet vanuit NORA Beheer ter ondersteuning daarvan is ca. 10 dagen.

Zie ook <http://noraonline.nl/wiki/Knooppunten>

8. Digitale Duurzaamheid

Dit is een op te starten activiteit. Het is voortgekomen uit afstemming met de Gebruikersraad. Ook voor dit onderwerp is nog geen concreet plan van aanpak opgesteld. De trekker moet nog worden benoemd. Gezien de ontwikkelingen "Digitaal 2017" en "Digitaal Archief 2020" is een start hiervan gewenst in 2014. Vanuit NORA Beheer is hiertoe een ervaren deskundige aangetrokken die hulp kan bieden bij het opstellen van een plan van aanpak en het in de NORA opnemen van de uitwerkingen.

Benodigd budget is ca. EUR 10.000 (bijeenkomsten en publicatie) en inzet van NORA Beheer van ca. 50 dagen.

Zie ook http://noraonline.nl/wiki/Digitale_duurzaamheid

9. Europese dimensie van interoperabiliteit

Dit is een op te starten activiteit. In 2013 is vanuit de Gebruikersraad aangegeven dat inzicht gewenst is in de wijze waarop binnen de NORA wordt omgegaan met de Europese (en andere Internationale) standaarden en ontwikkelingen t.a.v. elektronische dienstverlening aan burgers en bedrijven. Een eerste aanzet hiertoe wordt -in samenwerking met een externe expert- opgezet in het 1^e kwartaal 2014.

Benodigde inzet vanuit NORA Beheer ter ondersteuning is ca. 5 dagen.

Draad II - NORA structureel verbinden met "buitenwereld" en NORA-dochters

10. Standaarden

De NORA-wiki is met een 1^e globale opzet gevuld met reeds bekende standaarden van de lijst pas-toe-of-leg-uit van het College Standaardisatie (CS). Zie

<http://noraonline.nl/wiki/Categorie:Standaarden>

Met het Bureau Forum Standaardisatie (BFS) en het Centrum voor Standaarden (Logius) is afgelopen jaar nagegaan hoe de door hen gebruikte wiki en systemen kunnen worden verbonden met de NORA-wiki om standaarden op systematische en bij voorkeur op geautomatiseerde wijze beschikbaar te krijgen in de NORA. In dat geval hoeft een standaard immers maar één keer te worden gedocumenteerd. Vanuit de NORA kunnen deze standaarden dan worden gecombineerd en verrijkt met metadata, zoals het toepassingsgebied of voorbeeldtoepassingen, opdat de standaarden inzichtelijk zijn voor de overheidsorganisaties en eenvoudig kunnen worden (her)gebruikt. In het najaar 2013 is een start gemaakt met het maken van een koppeling tussen de systemen van het Forum en de NORA.

In 2014 is hier nog een beperkt budget nodig van ca. EUR 3.000 om de koppeling te realiseren conform het nieuwe Kennismodel NORA en daarnaast ca. 5 dagen inzet vanuit NORA Beheer. Zie ook Draad I, punt 3.

11. Bouwstenen

De NORA-wiki is met een 1^e globale opzet gevuld met reeds bekende Bouwstenen, afkomstig uit overzichten van iNUP, de Releasekalender en e-Topia. Volgens het plan van aanpak zullen vanuit het katern Verbinden ook relevante bouwstenen voor (keten)samenwerking worden onderkend, die eenduidig zullen moeten worden beschreven om juist te kunnen worden toegepast en gebruikt door overheidsorganisaties.

En ook vanuit het nieuwe initiatief van de Basis ICT-infrastructuur (zie Draad I, punt 5), bestaat behoefte aan zulke eenduidige beschrijvingen.

Vanuit de NORA kunnen deze bouwstenen worden beschreven (in principe worden beschrijvingen (geautomatiseerd) overgenomen van de eigenaar / beheerder van die bouwsteen) en daarna gecombineerd en verrijkt met metadata zoals het toepassingsgebied of voorbeeldtoepassingen, opdat de bouwstenen inzichtelijk zijn voor de overheidsorganisaties.

De hiertoe benodigde inzet vanuit NORA Beheer is ca. 15 dagen.

12. Overerving in NORA-dochters en verbinding met de wiki's

In voorjaar 2013 is via de beheerders geïnventariseerd wat de ambities zijn van de "top-10" dochters in het overerven en toepassen van NORA. Hieruit bleek dat de intentie om te overerven er is, en dat gezocht wordt naar een juist moment waarop afdoende capaciteit en budget beschikbaar is om actualisaties in de betreffende NORA-dochter door te kunnen voeren.

Nu ook de NORA zo sterk in beweging is, is het zoeken per onderwerp om aan te sluiten op de nieuwste inzichten die in de NORA worden gedeeld. Daardoor kan dat onderwerp eenvoudiger en met minder inzet worden geactualiseerd in de NORA-dochter.

Het "hoogst haalbare niveau" van overerving en toepassing van NORA is het verbinden via het semantisch web (wiki's), waarmee per principe of ander element wordt uitgelegd hoe deze door de NORA-dochter wordt toegepast.

In het licht van het voorgaande, zal een pilot worden gedaan met het koppelen van NORA principes in een NORA-dochter, zoals bijvoorbeeld de GEMMA of de EAR / MARIJ of de stelsel-wiki (<http://www.e-overheid.nl/onderwerpen/stelselinformatiepunt>). Bij voorkeur wordt ook een pilot gedaan met een wiki die in 2014 wordt opgebouwd, zoals mogelijk de ZORA (Zorg-domein).

Vanuit NORA Beheer wordt ondersteuning verleend bij het overnemen van de principes en het in de dochters duiden ervan. De technische aansluiting is de verantwoordelijkheid van de dochters: zij kunnen worden ondersteund door leveranciers als ArchiXL e.d.

NORA Beheer zorgt voor documentatie over de benodigde aansluiting op NORA.

Hier is een beperkt budget van ca. EUR 4.000 nodig voor de aanpassingen van de wiki's en ca. 10 dagen voor begeleiding vanuit NORA Beheer. Zie ook Draad I, punt 3.

Draad I

II - NORA gebruiksverbetering

In 2014 zal het accent worden gelegd op het toepassen van architectuur. Het is goed dat via de doorontwikkeling van de NORA inhoudelijke afspraken worden gemaakt over de inrichtingsprincipes van de dienstverlening van de overheid. Maar zeker zo belangrijk is dat die afspraken worden toegepast en nageleefd. Het is daarom van belang bij projecten voor nieuwe ontwikkelingen van de overheidsdiensten na te gaan in hoeverre NORA wordt toegepast, dan wel te achterhalen op welke wijze toepassing nog beter kan worden ondersteund.

13. Peer-reviews

Om toepassing van NORA te versterken is het houden van peer reviews tussen architecten een interessante mogelijkheid. Het instrument van Gateway Review laat zien dat dergelijke peer reviews goed kunnen werken. In dit verband worden twee acties uitgevoerd:

- Het vergroten van NORA-kennis bij de uitvoering van Gateway Reviews
- Het verkennen van de mogelijkheid van het opzetten van een peer review voor architecten

Daar waar binnen samenwerkingsverbanden van de overheid een project is gestart waar een Project Start Architectuur (PSA) wordt opgesteld, kan vanuit een te vormen peer-groep zo mogelijk een NORA-review worden georganiseerd. De mate van overlap en hergebruik van andere gremia, zoals de Toetsgroep van de Architectuur Board Rijk zal moeten worden bekeken.

Een eerste streven is om enkele projecten in 2014 te reviewen. Hiertoe zal vanuit de te vormen groep van peer reviewers capaciteit nodig zijn.

Parallel hieraan wordt de samenwerking gezocht met het Bureau Gateway Review om na te gaan op welke wijze de aandacht voor Architectuur het beste vorm kan krijgen. Benodigde inzet van NORA Beheer is ca. 20 dagen.

14. Toepassingvoorbeelden

Voorbeelden helpen te duiden waar NORA wordt toegepast. De input hiervoor zal primair komen uit reacties op de NORA-wiki door gebruikers en via leden van de Gebruikersraad. Daarnaast zullen gesprekken met de beheerders van <http://goedopgelost.overheid.nl/> en www.e-Overheid.nl in kaart brengen hoe de voorbeelden uit die collecties gekoppeld kunnen worden aan NORA-principes of aan andere onderdelen van de NORA.

Voorbeelden van de toepassing van bouwstenen zijn momenteel het meest duidelijk opgenomen in Goed Opgelost! zodat die als eerste zullen worden gekoppeld.

De insteek daarbij is steeds: hoe kan een willekeurige overheidsorganisatie op zo eenvoudig mogelijke wijze gebruik maken van NORA? Populair gezegd: "Wat heeft NORA allemaal al in de aanbieding dat we zelf niet hoeven te verzinnen en kunnen gebruiken?". Dit met als doel dat er sneller en beter een oplossing voor een informatievraagstuk kan worden gerealiseerd.

Daarnaast zullen één of meer casussen worden opgepakt vanuit NORA, zoals mogelijk de decentralisaties (3D). We zullen daarbij wel goed moeten kijken welke rol NORA hierbij speelt. We zijn vooral facilitator en willen belangrijke inzichten ophalen van waaruit de toepassing van NORA kan worden verbeterd. We zullen nadrukkelijk niet de rol van het veld overnemen.

Benodigd budget is ca. EUR 5.000 voor de koppeling en inzet van NORA Beheer van ca. 20 dagen.

15. Monitor voor toepassing NORA

Om de reikwijdte van de toepassing van NORA te kunnen vaststellen (de Check uit de Deming cirkel) en te kunnen communiceren, wordt een eenvoudige monitor ontwikkeld. Deze zal ook in 2014 voor een eerste keer worden beproefd. Het Bureau Forum Standaardisatie past een dergelijke monitor reeds toe; daar kunnen we van leren zodat we dit wiel niet opnieuw hoeven uit te vinden.

Benodigd budget is ca. EUR 10.000 voor het beschikbaar krijgen van de monitor en inzet van ca. 15 dagen.

16. Verankering in contractvoorwaarden overheid

Om het gebruik van NORA te stimuleren, wordt er naar gestreefd om het gebruik van NORA als PTOLU in de algemene inkoopvoorwaarden van overheidsorganisaties opgenomen te krijgen, zoals dat ook gebeurt voor het gebruik van open standaarden. Dit is als signaal uit de bijeenkomst met marktpartijen gekomen. Tevens zal worden gestimuleerd dat kennis van NORA wordt opgenomen in personeelsadvertenties. Benodigde inzet hiervoor vanuit NORA Beheer is ca. 20 dagen.

Draad IV - Communicatie

17. Communicatieplan op maat

In 2014 zal meer actief ruchtbaarheid worden gegeven aan de NORA ontwikkelingen, successen en toepassingen. Voor een betere toepassing van NORA en haar dochters is communicatie cruciaal. De samenwerking en aansluiting wordt gezocht met de Nieuwsbrief van de BRG c.q. iNUP, het BFS en STIP. Ook worden factsheets gemaakt en zo nodig inleidende filmpjes om onderwerpen meer toegankelijk te ontsluiten.

Voor elk van de onderdelen van dit Beheerplan 2014 zal worden nagegaan op welke wijze de architectuur-gemeenschap het beste geïnformeerd en betrokken kan worden.

Hiertoe wordt een communicatiemedewerker aangetrokken voor 0,5 dag per week, totaal ca. 25 dagen, waartoe een budget nodig is van ca. EUR 20.000.

Draad V - Basis beheer

Dit betreft werkzaamheden die altijd door NORA Beheer moeten worden uitgevoerd, los van de hierboven gestelde prioriteiten voor doorontwikkeling.

18. Borgen van de NORA-wiki als éénduidige bron

Door werkgroepen ontwikkelde content (onderwerpen) worden met ondersteuning van NORA Beheer geplaatst in de NORA-wiki. Het streven is zo veel mogelijk voort te bouwen op de kennis in de bestaande NORA-elementen. Daarbij wordt de breed gedragen kennis ontsloten en vanuit meerdere ingangen vindbaar gemaakt. Om deze samenhang in NORA te bewaken zal in een continu afstemmingsproces met de werkgroepen worden gezorgd dat hun resultaat past binnen het kennismodel van NORA:

- Bij de start van een onderwerp / werkgroep helder aangeven welke onderdelen van NORA hier een rol zouden kunnen spelen. Tevens in de opdracht verankeren dat de uitkomsten van een werkgroep worden gerelateerd aan de huidige NORA-wiki.
- (Oriënterende) gesprekken voeren met werkgroepen om hen bekend te maken met de inhoud van NORA en de doorontwikkeling daarvan te laten "plotten" op de bestaande opzet.
- De wiki voorbereiden op de inhoud van het onderwerp (startpagina's e.d.).
- De werkgroepleden ondersteunen bij het door hen in de wiki verwerken van de (deel)resultaten voortkomend uit het schrijfproces, waaronder de mogelijkheid dat hen een wiki-training wordt gegeven.
- Begeleiden van het reviewproces: de review op de onderwerpen wordt uitgevoerd door betrokkenen en de Gebruikersraad, reacties worden verwerkt via architectuur@ictu.nl en NORA Beheer publiceert het reviewproces en de resultaten in de wiki.
- Ondersteunen bij het afronden en de vormgeving in de wiki.

Begeleiding van de nieuwe NORA-onderdelen vergt ca. 50 dagen inzet van NORA Beheer

19. Gebruikersraad NORA

In 2014 worden wederom 4 bijeenkomsten van de Gebruikersraad NORA georganiseerd: op 12 februari, 14 mei, 16 september en 2 december. Aankondigingen, verslagen en relevante documenten worden via de NORA-wiki ontsloten. Op deze manier kunnen niet alleen de direct betrokkenen, maar ook andere geïnteresseerden een goed overzicht krijgen van de gebeurtenissen rond NORA en wordt gestimuleerd dat de doelgroep gebruik maakt van NORA. Middels sociale media wordt het bereik vergroot. Een beperkt budget van ca. EUR 2.000 is nodig voor zaalhuur e.d. De inzet vanuit NORA Beheer is ca. 20 dagen.

20. Architectuurboard NORA

In 2014 zal de AB naar verwachting 2 keer bijeenkomen: op 5 februari en 26 november. Ook hiervan zullen de aankondigingen, verslagen en relevante documenten worden ontsloten in de NORA-wiki.

21. Samenwerking met marktpartijen

In het vervolg op de bijeenkomst in december 2013, zal meer frequent een afstemmingsbijeenkomst met deze partijen worden georganiseerd: in juni en in november. Hiertoe is inzet van ca. 10 dagen nodig en budget van ca. EUR 5.000.

22. Functioneel beheer wiki

In samenspraak met de leverancier ArchiXL wordt geborgd dat het wiki-platform continu beschikbaar is en in het algemeen voldoet aan de verwachtingen van gebruikers. Dit omvat naast enkele reguliere besprekingen ook het rapporteren van bugs en monitoren van oplossingen. Hiertoe is een beheerabonnement afgesloten met de leverancier van jaarlijks EUR 4.500. Allerlei gebruikersvragen en inhoudelijke aanpassingen, zoals actualisatie van contactinfo van beheerders van gegevenswoordenboeken, bouwstenen, deelnemers van de werkgroepen en Gebruikersraad, vergt op jaarbasis ca. 20 dagen inzet van NORA Beheer. Voor het laten verbeteren van de functionaliteiten van de wiki, zoals presentatievormen, versiebeheer, gebruiksvriendelijke reactiemogelijkheden en zoekfunctionaliteit, is ca. EUR 10.000 budget nodig.